

S. Albichielsgesel.

Den 13^{den} Augustus 1898 bezocht ik deze gemeente; ik reed er over den Dungenheen; ik ging daarna naar Schijndel, en vervolgens per rijtuig naar den Bosch terug.

Op het pleinje voor het gemeentehuis vond ik de school, jongens geschaard onder het hoofd der school, en de meisjes met hare zusjes, beiden met vlaggen, bloemen enz. Van dat mij door een jongen en door een meisje een bouquet was aangeboden, beiden met een toespraak, werd er eerst door de jongens en daarna door de meisjes wat gezongen.

De burgemeester ontving mij met den wethouder Spierings (een broer van den secretaris van den Dungen). De andere wethouders was ziek.

Op mijne audiëntie verscheen de R.C. geestelijkhed, nl. de Pastoor, de Directeur van het Doofstommen-instituut, de Regent van het seminarie, de Rector van het Liefdehuis, en de Pater Rector ^{Prinsenbergh} ~~Faculteit~~.

Vervolgens verschenen succesfierlijk Baron de Gruyter, Dr. Immens, Notaris Kessels, Abijnheer Berail, J.W.R. van Gulick (Hemelrijck), benoemers het hoofd der school Govers.

Na met den burgemeester (die vroeger zelf secretaris van S. Albichielsgesel was) de gemeentebelangen wat besproken te hebben, ging ik met hem naar zijne woning, om een broodje te eten. - ^{uiteerlijker} zijne vrouw, de echte Vlaamsche boerin, verscheen even, om daarna weer even spoedig te verdwijnen.

Ik geloof, dat het bestuur van S. Albichielsgesel in goede handen is; met verstand en beleid haalt men de zaken in het rechte spoor te houden. - Vooral voor het openbaar onderwijs schijnt men veel over te hebben.

De mij aangeboden bouquetten, zooveel als de bloemen-tusseling op het gemeentehuis waren gezonden door Mr. Piens van Panschot van Zegewerps.

Administratie van den ontvanger. Geen hulpregisters; alles wordt direct in het handboek geboekt (niet collectief). Ter wille der controle heb ik het aanleggen van hulpregisters aanbevolen.

Administratie den secretarie. Geen register voor aangiften ^{bij}

St. Michaelsgesell.

bij den burgemeester bekkelijk Nederlandschap; geen register van beslissingen van Bz. en W. in zake de kinderwet; geen register van vergunningen voor drukklocaliteiten. - Alle bekkelijke stukken lagen, samen in portefeuilles. - Bij het bevolkingsregister, naar de huisnummers ingebracht, ontbreekt een namenklapper.

Den 19 Jun¹⁹⁰² kwam ik weer in de gemeente; ik reed er van den Bosch uit heen; ontdeek meer te 't Bosch, en bezocht des middags nog Vlijmen en Vlaamsbrug.

gedwongen huwelijken kunnen bijna niet voor; niet 1 op de 25, en echte kinderen zullen er gemiddeld twee per jaar geboren worden.

Reedsleden waren over de gehalte gemeente verspreid; 1 te Zierlaar, 1 aan de Thiersche straat, 3, onder wie de burgemeester, in de kom; 1 op Lijmonde; 2, onder wie welhouder Vaphemps, op Heeselaar; welhouder Spierings op Maashantje; 1 op Ruinel en 1 op Glaamwijk.

De gemeente heeft juist om een telefoon gevraagd; handoorzaal gevestigd worden bij het Overberg en de woning van notaris Versteeg. Gemeente moet jaarlijks P100 betalen voor telefoonhouder. Over de kosten van bestellen is nog niet gesproken.

Gemeente koocht in 1898 voor f 9500 een tiend, met het doel om uit opbrengst rente en aflossing te betalen; als kapitaal afge-
lost is, dan zal de tiend verhieldigd zijn. De zaak marcheert
uitstekend: in 99 7%, in 00 9%, in 01 11% van kapitaal, zood-
dat reeds f 300 kapitaal kan worden gedeponeerd.

Gemeente hadt vroeger veel eigendommen, heide en brachgrond; deze laakte openg in 1821 weg legen f500 de xl. t. en brengh als veiland thans(wellicht laterlijks) f60 op.— De heide en de meeste overige gemeente eigendommen kwamen gescrep omstreeks 1850 onder den hamer.— Echte gemeente die gronden gehouden, doen lager te vermoedelik nog restet; wie zijn ze ontgonnen, en daessen veel bij dat de uitleg van de bestelling.

Gesticht Nuenenborg, en Berail bewaren hielden, de oorspronkelijke Nuenenborg te hebben. Vermoedelijk hebben ze beiden gelijk, en vormden hunne gezamenlijke bezittingen ad \pm 2000 fl. t. vroeger den eigenlichen Nuenenborg.

De Bekelaarsche weg werd verbaal ontspeeld op 30 tijds
Burgemeester Ruygh, werd aangenomen voor ~~en~~ ab. 644.

Fabrichsgesell.

Provincie oaf 60% subsidie. — In aanleg en onderhoud kosten op betrekken Basch $\frac{4}{5}$ en St. Maartensgat $\frac{1}{5}$. — Daar door dan deze lokale gemeente nog bijdragen weeg van enkele particulieren (de Nienhberg (geslacht) oaf o.a. f 1000), kostte daanleg van den weg aan de gemeente ~~het~~ slechts f 2000. — Onderhoud is echter duur, en zal jaarlijks van f 2000 tot f 2500 beloopen, waarvan $\frac{1}{5}$ voor St. Maartensgat komt. —

De Maatschappij van Welsland heeft drie baardenijen in de gemeente liggen.

Er is slechts een algemene begraafplaats, die lijken der
Protestantse en Katholieke worden daar bijgezet. Een eigen
Protestantsche begraafplaats heeft de Pastor niet.

Gemeentegeneesheer is Dr. Timmers, deens armenolaar
van den Hoogen. Diens vader en grootvader waren ook
al ~~genoegd~~ geneesheer in sh lichtelsafstel.

De gemeenten volstaan niet; er is pas een goede
voorstel gemaakt, omdat bij in Alkmaar(?) een uniform
had besloten, en dat niet bepaald had. Ik heb hem gezegd,
dat hij zich hooronder in acht moet nemen, want dat hij
anders onherhaalbaar door mij zou worden ontslagen, nae
goed als zijne collega's uit Berlicum, den Dungen en
Vecht.

De slechtsle grond in de gemeente is de Streeke Gleiale, ^{langs} op den weg naar Esch; daar wonen ook de armste menschen. Nroodsgebrek wordt in de gemeente nergens geleed. Er wordt, in geval van noodhuiselijkheid, zeer voldoende bedolot; daarvoor zijn er ook steds ~~een~~ voldoende fondsen, of, zoor niet, dan supplement de gemeente.

Er bestaan geen coöperatieve roombalenfabrieken; welk sprak naer den Basch, af naer van den Klaen te St. Oeden, Roode; verder mesten de boeren haveren, en stralen ze haver voor eigen gebruik, — een entale ook om te verkoopen. — Een grote bron van inkomen voor de boeren is de verkoop van aardappelen; daar zijn boeren, die jaarlijks voor 500 à 600 aardappelen verkopen. —

Kunstnesh wordt hebreelkely reisrig gebruikt, endan
nog moan alleen op hek weiland. —

Er wordt veel ruzje ingevoerd; de verstopel is groter dan voorheen en in betere conditie; de menschen zijn meer uiteenvalend. —

G. Bliekiels gesel.

Den 4^{den} April ¹⁹¹⁰ bezoekte ik deze gemeente; ik was tevens in den Dungen gereeest, en ging later nog naar Schijndel, van waar ik per trein naar den Wasch terugkeerde.

Burgemeester van de Westeloeken is heel erg ziek; ik ging hem in zijn woning bezoezen; maar ik vrees, dat hij het wellicht langer meer zal maken.

Daar doch zich niemand voor de audiencie had aangemeld, was ik uitsluitend ontvangen op de twee wethouders, Spiersings en Kapteyns, twee geslechte heeren. Ons gesprek liep echter veelal over het beroepsbedrijf. — Van hen vernam ik, dat op het klein seminarie 200 goed als alle dienerschafft was afgeschafft en vervangen door geestelijke zusters, waar ik mee uit Bleerle, van geborte vele Duitsche meisjes, de dienst in huis en in de keuken werd door die zusters overgenomen.

Op den Kruunenberg — destijds een soort kasteel — woonde eerst de bisschop; daarna de bisschop, Hendrikus den Dubb, bekloot. Toch hij stierf werd het kasteel verboemd en tot kasteelhaal ingericht.

Voor den aftocht van hiend betoerde de gemeente aan het kasteel in de ogehoor $\text{f} 9145$; aan de familie Blommer, steeg $\text{f} 1000$. Van de lening ad $\text{f} 9200$ werd van $\text{f} 9$ tot nu met $\text{f} 905$ $\text{f} 2600$ afgebetaald; van die ad $\text{f} 1000$ heb nu toe $\text{f} 190$.

Daar zijn nog drie tienden in Lepel, één van de familie van Hanschat, één van Kapteyns (den wethouder) en één van v. Heemstra. — De tiend van v. Hanschaten van Kapteyns was trouwankelijk één tiend; door vererving enz kwam daarvan een ~~stuk~~ gedeelte in handen van v. Hanschat, en het andere deel in dat van Kapteyns. Men heeft voor enkele jaren getracht de tiend van v. Hanschat ook af te koopen; v. Hanschat mocht toen zo'n belachelijke hoog bedroeg, dat de gemeente en zelfs geen bod op gedaan heeft; had v. Hanschat willen verkoopen, dan had Kapteyns zijn deel opzameerde verkocht; nu behield hij doch voort maar.

St. Bliekiels gesel en den Dungen hebben samen een doctor voor $\text{f} 2100$, den Dungen betaalt daarvan $\text{f} 300$,

G. Bliekiels gesel.

in de instructie van den doctor staab, dat hij op zijn kosten een voorwaarde moet aanstellen; Dr. Verrijl voldoedt dat niet meer aan die verplichting; wel brachtte hij een voorwaarde voor de gemeente te doen aanstellen, maar slordig niet in zijn taal.

Den 10 Maart 1910 kwam ik weer in St. Bliekiels gesel; te vooren was ik in Utrecht geweest; later ging ik nog naar Schijndel.

P. en W. deelen mij mede, dat er een post- en telegraafkantoor zal komen, het zal komen staan bij het Overberg en de kast van St. Bliekiels gesel. Men gaat daarmede zeer vooruit, omdat er tot nu toe slechts een brievenvaarder was.

Eindeloze klachten over Dr. Verrijl, die de armen niet helpt, een geheel verwaarloost; geraden, hem als armen doctor te ontstaan.

Men is algemeen zeer tevreden over den rederwachter, heetschijf, doch men heeft hem bespioneerder goed getrappen heeft.

Men klaagt, dat er zoveel grote geslachten in de gemeente zijn, daar wordt steeds aan de deur gegeven, vooral eten; dat brengt enkele armoede; de mensen hebben daar den kost voor het halen; dat werkt zeer demoralisrend. De armen kunnen zichzelfs van elders in de gemeente om die reden vestigen; zij hebben dan den kost voor het weingen, en kunnen verder wat lenieren en bedelen.

Heet den Burgemeester een bezoek gebracht op den Kruunenberg; daar zijn thans 280 jongens; 6 klassen, groter lager onderwijs, en drie klassen ll. U. h. O.; in de hogste klasse zitten slechts drie leerlingen. — In een grote zaal vertol ik alle jongens te samen;

daar werd eerst een liedje gezongen, daarna kreeg ik een aanspraak van een jongen; vervolgens nog een van den pastoor; ik vroeg volkomenlijk een hoeloe dat veij voor de jongens. — Saterdag en zondag werden mij geleerd; de schoollocatie, een loket nog al te wachten over; men hooppt die binnen koch te mogen vernieuwen; men wacht op de vergunning van het moederhuis uit Tilburg.

Ombrent de familie Berardi deelde men mij mede, dat de oude kleer, een Fransche emigré, zich in de gemeente vestigde, en daar een zijdeverwerkende fabriek inrichtte; Kruunenberg, Overberg, Lisseleker enz werden vol geret met niette maerbeien. Er werd veel geld gestolen in de onderneming, veel geld verloren; succes was gelijk nihil. De kleer Berardi had zeven

G. Blichius geslot.

kinderen, drie zoons en vier dochters; van die vier meisjes huwde er een met den Heer Prins te Oirschot (zij is lang dood); de drie anderen waren nog in St. Blichius geslot; de jongste is 17 jaar, zij bleven ongehuwd. — De familie Berckel wordt buitengewoon gescrezen; niettegenstaande zij het dikwijls zeer niet breed had, daer zij steeds buiten gewaan veel goed.

Er is een baerenbond in de gemeente; een baerenteambank is er niet.

Den 8 juni 1915 bezocht ik weder de gemeente; dienzelfden dag ging ik nog naar Helvoirt.

Wethouder Spiersings is ernstig ongesteld; ik ben dus aangevaren op den Burgemeester en wethouder Kapteyns.

Wijde aanstaande gemeenteraadsverkiezing zal het weer spinnen; de kastiel Th. Spiersings, zwager van Mr. Heng, is lid van den raad, en mocht daar altijd moeilijkheid; hij zal zich nu ook voor doen geden. Bij de laatste periode verkiezing heeft hij sterk geijverd om wethouder Kapteyns te laten vallen.

De bevolking van Kruiningen, klein seminarije, klein klooster en Doopsgezinden instituut bedraagt samen ± 900 menschen. Veel materieel voordeel brengen die gestichten niet: ze geven bescherming aan ± 25 mensen (mannen en vrouwen) nuh.

Ongewen 175 mensen gaan in de stad werken: deels valkeli, deels lange arbeiders.

Veel last van bedelaars, vooral uit de Berg (gemeente Schijndel). Om die mensen thuis te blijven houden vooral de politie houden goede diensten; zoodat veldwachter Tillenaars als defensiezaalige de veldwachter van Berkel hebben goede handen. Burgemeester is vooral over van Berkel erg tevreden.

Gemeente heeft juist een goede brandspuit gekocht bij Birkers te Nederweert; alles te samen / slangen enz. / voor f 1500. —

Gemeente onderhoudt de waterleidingen; dat kost ± f 350 per jaar. B. en W. zijn van accordeel; doch het moet langs de waterleidingen tot 1 meter moet worden opgeruimd, om het schaam en het

G. Blichius geslot.

regen mogelijk te maken. — Naar de mening van B. en W. wordt door het beheerder waterschaps bestuur niets gedaan aan de Dommel en de Eschelse stroois.

Coöperatieve strooismeelfabriek staat op Stokholt; vermoedt de mille van ± 250 kacien. — Kolenwaren worden tegenwoordig haast niet meer gevoerd.

Vocailler Baerenteambank is wethouder Kapteyns; ± 400 leden Werkplaats. — Naar geen baeren teambank.

Er zijn nog ruim 100 Belgische vluchtelingen, alle ten laste van het Rijk.

Het post- en telegraaf kantoor kwam gereed; men verlaagt thans sterke naar de intercommunale telefoon; de gemeente raad heeft daarvoor een geld over.

Naar eindeloze klachten over Dr. Verrijt; de vrouw van juffr. Willems-Dekkers kwam zich over hem bij mij bl. klagen. Haar verwijzen naar den Officier van Justitie.

Den 28 Juli 1919 bezocht ik per auto van uit den Bosch de gemeenten St. Blichius geslot, Vught en Engelen. Grote klachten over waterschaarste, vooral onder St. Blichius. St. Oedenrode en Schijndel herstellen de duikers en schoren niet, welke door de veld artillerie bijtens de mobilisatie in elkaar zijn gereden; dan, dien worden de waterleidingen door de gemeenten niet behoorlijk geregd. —

Groot gebrek aan woningen; men wil daar niet in voorstroom, uit rees, dat men dan werkt voor na, berige gemeenten, wie immers zich dan hier wel len kerken vestigen. —

Bij de raadsverkiezing zijn drie leden gevallen, en door verklieden vervangen. —

In 1917 en 1918 kostte de distributie van levensmiddelen aan gemeente ± f 25.000. —

Het gaat den menschen goed, zoodat den baer als den arbeiders; ± 120 arbeiders werken buiten de gemeente.

Voor landbouw onderwijs niet veel animo; twee huisburen cursussen.

St. Michiels gesel.

Openbare school is op geheven; aan de Bergzandweg school wordt herhalings onderwijs gegeven.

De boerendom telt 350 à 400 beden; pas een groot gebouw aangekocht voor pakhuis, handelen era.

Boerenleed ook is juist opgericht.

Kraakhuus niet aangesloten aan telefoon !!

Nog grote bezwaren tegen Dr. Verhaal; nu zich geen kans hem weg te krijgen. Ipercaden, te brachten door wijziging zijner instructie hem tot zijn plicht te brengen!

Veel last van bedelaars; de Bokkebaarsche weg is op het ogenblik bepaald onveilig.

De werkbaarheid van de arbeiders wordt wel wat beter; de steun comité's hebben dienstenaanvraag niet openliggengelaten; de verleende steun was te groot en te langdurig.

Drie staalzuivelfabrieken; heel te veel!

Kraakhuus is veel te klein; kan niet uitgebreid worden, omdat nabuunder Spiering (het Stalenhoef) een terrein voor uitbreiding en verbouwing wil afstaan.

Den 19 juni 1923 bezocht ik St. Michiels gesel en den Dungen.

Bij de pas gehouden Raadsverkiezing werden op candidaten van de Katholieke lijst gekozen, bemonstert een afzonderlijke lijst nog 2 Katholieken (wilden)

Ter voorbereiding in den avondnaad bereerde de gemeente drie bijzondere raadvergaderingen. Het Rijks premie kabinet 23 vergadering had stand; op het moment nog een paar zondes premie. — Daarmee er nog 2 samenvergaderingen zijn, kan men toch niet meer spreken van grooten woningnaad.

Het raadhuis veel te klein; geen voldoende ruimte tot berging van archief en materieel; op de secretarie een enkele kamer.

De nieuwe onderwijs verbouwing geeft veel werk aan het secretarie personeel. Op den Nieuwenberg gaan

St. Michiels gesel.

350 leerlingen op school, afkomstig uit 180 gemeenten; uit 180 secretarien maakt dus gecorrespondeerd worden. om den aanslag der ouders te weten in de betrokken plaatselijke inkomsten belastingen.

Ipercaden een beschrijving moet koest te maken van de gemeentelijke bezittingen. Het is gemakkelijk te doen, want het bezit is niet groot.

Dit jaar weer waterschade, vooral langs de Esbeek stroem; sinds 1919 had men geen noemenswaardige schade meer gehad.

Aan de misère met de vlaedmolen komt geleidelijk een einde. De 74 jarige vlaedmolen kan niet meer; op advies van Dr. van Maarsel heeft ze ontslag genomen.

De brandmeier heeft goed in orde; de burgerwacht fungert bij de bediening der spuiten; als men een paar keer per jaar aeft dan verdienst de burgerwachters een extraatje, dat goed te staate komt, nu de regerings subsidie zoveel is verminderd.

Het elektriciteits bedrijf marcheert slecht; in 1920 geopend, gaf het in 1921 een verlies van fl 2900, en in 1922 van fl 2300. — Een grote motor bij den molenaar van Bruegel geeft aan de gemeente een jaarlijksch verlies van fl 1000. Naar de mening van B. en W. is de administratie van de Dnem V prachtig, maar laat de technische voorlichting van de gemeenten te wenschen over.

Veel werkloosheid; in den afgelopen winter had men 40 werklozen; op het moment ligt er nog 9, waarvan men er 6 niet levert kan. Deze maten worden overgedaan aan het armbestuur. Den heeft al die werklozen op de wegen werk gegeven.

Nog 2 zaambaten fabrieken, een aan het Blaaskant, bij en ten te Liermonde; beide verwerken 1.500.000 K.g. melk. Van die aan het Blaaskantje is de bijzondere nabuunder Bloes de directeur.

Nog 12 klompenmakerijen; de menschen hebben beginnendig meer goed werk met ruime verdienste

K. Blichels gesel.

Burgemeester Spierings gaf te verstaan, dat hij wel bereid was, een stukje terrein aan de gemeente te verkopen, ten einde daar door de mogelijkheid te scheppen het Raadhuis te vergroten.

K. Blichels gesel